

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 477/2013-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. augusta 2013 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. M. B., B., zastúpeného advokátkou Mgr. M. L., B., pre namietané porušenie jeho základných práv podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 52/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. M. B. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. júna 2013 doručená sťažnosť JUDr. M. B., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou Mgr. M. L., pre namietané porušenie jeho základných práv podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 52/2010 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ ako účastník napadnutého konania podal 1. marca 2013 predsedníčke okresného súdu sťažnosť proti porušovaniu jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a sťažnosť proti porušovaniu zásad dôstojnosti v napadnutom konaní, v ktorej poukázal najmä na dlhodobo udržiavaný stav jeho právnej neistoty v dôsledku postupu okresného súdu. Sťažovateľ argumentoval, že od podania obžaloby uplynuli takmer 3 roky a okresný súd v jeho právnej veci neuskutočnil ani hlavné pojednávanie. Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení sp. zn. Spr. 2063/2013 z 13. marca 2013 vyhodnotila sťažnosť sťažovateľa ako čiastočne dôvodnú.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uviedol, že okresný súd, pokiaľ by v napadnutom konaní postupoval v súlade so zákonom a podanú obžalobu riadne preskúmal, najmä preveril prípravné konanie, ktoré jej podaniu predchádzalo, mal podľa sťažovateľa trestné stíhanie zastaviť, resp. obžalobu odmietnuť a vrátiť vec prokurátorovi z dôvodu závažných procesných chýb. Okresný súd však vo veci sťažovateľa vydal trestný rozkaz, teda považoval skutkový stav zistený v prípravnom konaní za spoľahlivo zistený. Proti uvedenému trestnému rozkazu podal sťažovateľ odpor. Okresný súd nariadil prvý termín hlavného pojednávania na 8. január 2013, teda takmer dva roky a štyri mesiace od vydania trestného rozkazu, čo sťažovateľ považuje za neprimerane dlhé obdobie nečinnosti. Hlavné pojednávanie sa však nekonalo, pretože predvolanie naň bolo obhajcovi sťažovateľa zaslané na neaktuálnu adresu sídla jeho advokátskej kancelárie, hoci už v odpore proti trestnému rozkazu obhajca uviedol zmenenú adresu svojej kancelárie.

Ďalší termín hlavného pojednávania bol okresným súdom nariadený na 26. február 2013, pričom hlavné pojednávanie sa nekonalo z dôvodu pobytu obhajcu sťažovateľa na dlhodobo plánovanej dovolenke v zahraničí. Dosiaľ posledný termín hlavného

pojednávania bol nariadený na 18. apríl 2013. Hlavné pojednávanie sa opätovne nekonalo z dôvodu poruchy na nahrávacom zariadení v súdnej sieni.

V ďalšej argumentácii sťažovateľ poukázal na nesprávny postup zákonného sudcu v jeho právnej veci, ktorý bezdôvodne odmietol návrh sťažovateľa na doplnenie dokazovania výsluchom jeho kolegov. Súčasne uviedol, že mu pred podaním obžaloby nebolo umožnené preštudovať trestný spis.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej poukázal na aktuálnu judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd zohľadňuje 3 kritériá – právnu a faktickú zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka konania počas konania a spôsob, akým súd v konaní postupoval.

K uvedeným kritériám sťažovateľ uviedol:

„Z hľadiska posúdenia kritéria zložitosti veci sme toho názoru, že predmetná trestná vec nie je právne ani fakticky zložitá.

Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka konania, sťažovateľ je v konaní aktívny a poskytol súdu primeranú súčinnosť a dostatočné podklady pre rýchle konanie a rozhodnutie.

Čo sa týka postupu Okresného súdu Bratislava I v predmetnom trestnom konaní, tento v mnohých ohľadoch nemožno označiť za postup vykonávaný s odbornou starostlivosťou a v súlade so zákonom. Ako sme už uviedli, berúc do úvahy skutkové a právne okolnosti prípadu, predovšetkým však zjavnú nedôvodnosť samotného trestného stíhania a opakované závažné porušenia zákona zo strany polície a prokuratúry v prípravnom konaní, bol okresný súd sťažovateľovi povinný poskytnúť rýchlu a efektívnu súdnu ochranu...

Z doterajšieho postupu Okresného súdu Bratislava I je zrejmé, že súd svojou nečinnosťou, resp. nesprávnym úradným postupom postupuje v zjavnom rozpore s viacerými ustanoveniami Trestného poriadku, Ústavy Slovenskej republiky, Listiny

základných práv a slobôd a Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, teda svojvoľne.

Svojím nezákonným a svojvoľným postupom Okresný súd Bratislava I vytvára pre sťažovateľa mimoriadny stav právnej neistoty a spôsobuje mu značnú majetkovú aj nemajetkovú ujmu.“

Na základe uvedeného sťažovateľ v sťažnosti navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a článku 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé prerokovanie veci v primeranej lehote podľa článku 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 52/2010 porušené bolo.

Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 52/2010 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 100.000 € (slovom: „stotisíc eur“), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti toho nálezu.

Okresný súd Bratislava I je povinný sťažovateľovi zaplatiť náhradu trov právneho zastúpenia na účet jeho právnej zástupkyne Mgr. M. L., B., vedený v T. a. s., č. účtu... do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (mutatis mutandis I. ÚS 12/01, I. ÚS 124/03).

Ústavný súd sa osobitne zameril na preskúmanie opodstatnenosti sťažnosti sťažovateľa, keďže pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (práva podľa čl. 38 ods. 2 listiny), resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru odmieta sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú, ak vzhľadom na skutočnosť, že celková doba konania pred súdom, ako aj postup zákonného sudcu nesignalizovali reálnu možnosť zbytočných priesťahov, a tým ani porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 109/03), resp. ak argumenty v sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04).

Ústavný súd sa po oboznámení so sťažnosťou a s jej prílohami dospel k záveru, že sťažnosť je zjavne neopodstatnená.

Zo sťažnosti, ako aj z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj jeho práva na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu, ku ktorému malo dôjsť tým, že od podania odporu proti trestnému rozkazu sťažovateľom, t. j. od 10. novembra 2010 neuskutočnil v jeho trestnej veci hlavné pojednávanie, a teda neodstránil právnu neistotu sťažovateľa.

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (III. ÚS 199/02, I. ÚS 38/04).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

V prípade namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je s účinnosťou od 1. apríla 2005 takýmto prostriedkom sťažnosť adresovaná predsedovi príslušného súdu podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 1. marca 2013 sťažnosť na prietahy v konaní predsedníčke okresného súdu. Predsedníčka okresného súdu vo svojej odpovedi na sťažnosť na prietahy v konaní z 13. marca 2013 sp. zn. Spr. 2063/2013 uviedla: „*K namietaným prietahom v období od vydania uvádzam, že v danom období nebolo možné po podaní odporu vytýčiť termín hlavného pojednávania a to z dôvodu, že spisový materiál bol zaslaný Ústavnému súdu Slovenskej republiky. O podanej ústavnej*

sťažnosti sa súd dozvedel až na základe Vami podaného odporu. Následne si spis 6 T 52/2010 vyžiadal Ústavný súd SR. Po vrátení spisu z Ústavného súdu SR sa súd oboznámil s jeho nálezom,. Pripojil potrebný spisový materiál z iných súdov a vytýčil termín hlavného pojednávania. Vzhľadom na dobu od podania odporu do vytýčenia pojednávania, uvedená trestná vec vykazuje prietahy v konaní, za ktoré sa – Vám, v mene vedenia Okresného súdu Bratislava I ospravedlňujem. Vzniknuté prietahy neboli spôsobené subjektívnym zavinením zákonného sudcu a ku dňu podania Vašej sťažnosti boli odstránené.“

Ústavný súd pridriavajúc sa doterajšej stabilizovanej judikatúry považuje za potrebné poskytnúť všeobecnému súdu dostatočný časový priestor na prijatie opatrení pre účely nápravy a odstránenia protiprávneho stavu zapríčineného jeho nečinnosťou alebo neefektívnou činnosťou. Ako je zo sťažnosti a k nej pripojených príloh zrejmé, už v čase doručenia sťažnosti sťažovateľa na prietahy v konaní predsedníčke okresného súdu bol v jeho veci nariadený už tretí termín hlavného pojednávania, hoci k jeho uskutočneniu nedošlo z dôvodov na strane okresného súdu, ako aj pre neprítomnosť obhajcu sťažovateľa z dôvodu jeho pobytu na dovolenke.

Ústavný súd pri svojom rozhodovaní zohľadnil tieto skutočnosti:

- vo veci sťažovateľa už bolo okresným súdom vydané meritórne rozhodnutie – trestný rozkaz zo 17. septembra 2010, ktorým okresný súd uznal sťažovateľa vinným pre pokus trestného činu poškodzovania veriteľa podľa § 8 ods. 1 a § 256 ods. 2 písm. b) a 5 písm. b) Trestného zákona účinného v čase skutku a uložil mu trest odňatia slobody v trvaní dvoch rokov, ktorý mu podmiennečne odložil na dobu päť rokov. Toto rozhodnutie sa nestalo právoplatným z dôvodu sťažovateľom podaného odporu.

- po doručení sťažnosti ústavnému súdu sa uskutočnilo v trestnej veci sťažovateľa hlavné pojednávanie 21. júna 2013, ktoré bolo odročené na 27. september 2013 z dôvodu výsluchu ďalších svedkov, pričom vo veci je navrhovaný výsluch 20 svedkov.

- spis okresného súdu sa z dôvodu sťažovateľom podanej námietky zaujatosti voči zákonnému sudcovi nachádzal na Krajskom súde v Bratislave od 4. marca 2013 do 14. júna 2013; uvedené obdobie nemožno pričítať na ťarchu okresného súdu.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavný súd na kratšie obdobia nečinnosti všeobecného súdu prihliada len vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili celkovú dĺžku súdneho konania (napr. I. ÚS 19/00). Ústavný súd konštatuje, že v napadnutom konaní síce došlo k priesťahom v konaní, no tieto nemali takú intenzitu a rozsah, žeby ich bolo možné po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie kvalifikovať ako zbytočné priesťahy v konaní v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto túto sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ďalšími návrhmi uvedenými v sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. augusta 2013